UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Fundamentos de Enfermaría		Código	661G01107
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descriptores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	Anual	Primeiro	Obrigatoria	12
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento				
Coordinación	Garcia Fraguela, Berta	Correo electrónico	berta.fraguela@col.udc.es	
Profesorado	Conceiro Rua, Amalia Garcia Fraguela, Berta	Correo electrónico	amalia.conceiro.rua@col.udc.es berta.fraguela@col.udc.es	
Web	campusvirtual.udc.gal/			
Descrición xeral	Co estudo de Fundamentos de Enfermería preténdese introducir ao alumnado na Ciencia da Enfermería a través da súa evolución histórica, as distintas Teorías e Modelos de Enfermería, a metodoloxía enfermeira e os Coidados Básicos de Enfermería. A finalidade é que o alumnado sexa capaz de comprender a función principal e diferenciada da profesión enfermeira e integre os conceptos fundamentais e a metodoloxía de traballo enfermeiro no coidado do individuo e dos grupos, na investigación, na xestión e na docencia.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A21	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os coidados, desde unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do coidado de enfermaría.
A22	Comprender desde unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar e desenvolvendo os planes de coidados correspondentes.
A23	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar, a calidade e seguridade ás persoas atendidas.
A24	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os coidados integrais de enfermaría.
A25	Dirixir, avaliar e prestar os coidados integrais de enfermaría, ao individuo, a familia e a comunidade.
A37	Realizar as técnicas e procedementos de coidados de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos enfermos e familiares.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva en un entorno de traballo.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B9	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.
B10	Capacidade para adaptarse ás situacións novas.
B11	Capacidade e habilidade de xestión da información.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B13	Toma de decisións.
B14	Habilidades interpersonais.
B15	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B18	Desenvolver a capacidade de liderado.
B19	Coñecementos de informática relativos ao ambiente de estudio.

B20	Sensibilidade cara a temas medioambientais.
B21	Implicación na calidade e busca/procura da excelencia.
B22	Capacidade para motivarse e motivar a outros.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C10	CB2.- Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3.- Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4.- Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Analizar o desenvolvemento das sociedades ao longo da historia, describindo o proceso saúde-enfermidade para identificar a función de coidar nas sociedades de cada época.	A21 A24	B1 B3 B4 B8 B10 B11 B18 B21 B22	C4 C7
Identificar a función da Enfermería e comprender a importancia do establecemento dun marco teórico.	A22 A24	B1 B2 B3 B6 B8 B9 B11 B12 B16 B18 B20 B21 B24	C4 C7 C8 C12

Comprender as teorías e modelos conceptuais máis relevantes.	A22	B1 B2 B3 B6 B8 B16 B24	C4 C8
Describir a aplicación da metodoloxía científica en enfermaría: Proceso de Atención de Enfermaría.	A22 A23	B1 B2 B3 B6 B8 B12 B13 B16 B24	C3 C4
Valorar e planificar coidados básicos para a atención das necesidades fundamentais do ser humano.	A22 A23 A24 A25 A37	B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B19 B20 B21 B22 B24	C3 C4 C6 C10 C11 C12
Aplicar o Proceso de Atención de Enfermaría.	A22 A23 A24	B1 B2 B3 B4 B8 B9 B12 B13	C3 C4

Contidos	
Temas	Subtemas

UNIDADE DIDÁCTICA I.-HISTORIA DA ENFERMERÍA	TEMA 1. EVOLUCIÓN HISTÓRICA DOS COIDADOS DE TEMA 2. EL ORIGEN DE LOS CUIDADOS TEMA 3. AS CIVILIZACIÓNS ANTIGAS TEMA 4. A IDADE MEDIA TEMA 6. O MUNDO MODERNO E CONTEMPORÁNEO TEMA 7. A CRUZ VERMELLA INTERNACIONAL TEMA 8. DESENVOLVEMENTO HISTÓRICO DA ENFERMERÍA EN ESPAÑA TEMA 9. A ENFERMERÍA DO PRESENTE
TEMA 1. EVOLUCIÓN HISTÓRICA DOS COIDADOS DE ENFERMERÍA	 1.1 Os coidados aos enfermos a través dos tempos. 1.2 Factores condicionantes. 1.2.1 Evolución dos conceptos de saúde e enfermidade. 1.2.2 Comportamento social ante os enfermos e a enfermidade. 1.2.3 Consideración social das mulleres a través da historia. 1.2.4 Evolución do coñecemento
TEMA 2. EL ORIGEN DE LOS CUIDADOS	2.1 Cuidado de los enfermos en los pueblos primitivos. Cuidados de supervivencia. 2.2 O papel da muller nos coidados.
TEMA 3. AS CIVILIZACIÓNS ANTIGAS	3.1 Egipto, Chinesa e India 3.2 O Mundo Mediterráneo: Grecia e Roma 3.2.1 Características xerais da época. 3.2.2 O xuramento hipocrático. 3.2.3. o papel da muller nos coidados
TEMA 4. A IDADE MEDIA	4.1 Perspectiva histórica. 4.2 Os monasterios e hospitais 4.3 A atención dos enfermos. 4.4 A influencia das cruzadas 4.5 Os hospitais e tipo de coidados na Coruña 4.6 O papel da muller nos coidados
TEMA 6. O MUNDO MODERNO E CONTEMPORÁNEO	6.1 Os avances da ciencia. 6.2 O nacemento da Enfermaría profesional: 6.2.1 Diaconisas de Kaisserswert. 6.2.2 Florence Nightingale. A súa vida e a súa obra. Repercusiones da súa obra. 6.3 Os hospitais e tipo de coidados na Coruña 6.4 O papel da muller nos coidados
TEMA 7. A CRUZ VERMELLA INTERNACIONAL	7.1 Fundación, funcións e ámbito de actuación.
TEMA 8. DESENVOLVEMENTO HISTÓRICO DA ENFERMERÍA EN ESPAÑA	8.1 Século XIX. Os coidados: unha nova perspectiva para Enfermaría. 8.2 Enfermaría. Consideración social. 8.3 Practicantes. 8.4 Matronas. 8.5 Fundación da primeira escola de enfermeiras. 8.6 Expedición Balmis 8.7 O papel das mulleres nos coidados 8.7 Hospitais e tipos de coidados

TEMA 9. A ENFERMERÍA DO PRESENTE	9.1 Século XX. Desenvolvemento da profesión. 9.2 Primeiros ordenamientos legais. 9.3 Situación da Enfermaría nas primeiras décadas. 9.4 Colexios profesionais. 9.5 Reorganización da Enfermaría: Axudantes Técnicos Sanitarios (A.T.S.) 9.6 Especialidades. 9.7 o papel das mulleres nos coidados 9.7 Proceso de integración das Escolas de .A.T.S. na Universidade. 9.8 Lei de Reforma Universitaria (L.R.U). Profesorado. 9.9 Reforma dos Plans de Estudos. 9.10 Lei Orgánica Universitaria (L.O.U) 9.11 Proceso de Bolonia 9.12 Organismos relacionados coa Enfermería
UNIDADE DIDÁCTICA II. ENFERMERIA PROFESIONAL.MODELOS E TEORIAS DE ENFERMERIA	TEMA 1. A ENFERMERÍA PROFESIONAL.FUNCIÓN DIFERENZADA DA PROFESIÓN DE ENFERMERÍA TEMA 2. MARCO CONCEPTUAL DA PROFESIÓN DE ENFERMERÍA.MODELOS DE COIDADOS EN TEMA 3. TENDENCIA NATURALISTA TEMA 4. TENDENCIA DE SUPLENCIA/AXUDA TEMA 5.TENDENCIA DE INTERRELACIÓN TEMA 6. TEORÍAS DE ENFERMERÍA
TEMA 1. A ENFERMERÍA PROFESIONAL.FUNCIÓN DIFERENZADA DA PROFESIÓN DE ENFERMERÍA	1.1 Concepto e características de profesión 1.2 Concepto de enfermaría. A enfermería como profesión 1.2 Campo de actuación. 1.3 Supostos básicos da profesión de enfermaría. 1.4 Funcións de enfermería: 1.5 O equipo de saúde: a enfermeira como membro do equipo de saúde.
TEMA 2. MARCO CONCEPTUAL DA PROFESIÓN DE ENFERMERÍA.MODELOS DE COIDADOS EN ENFERMERÍA	2.1 O concepto de marco conceptual dunha profesión. 2.2 A necesidade de establecer un marco conceptual 2.3 Elementos que compoñen o marco conceptual. 2.4 Concepto de Modelo. Elementos dun modelo. 2.5 Necesidade de adoptar un modelo na práctica. 2.6 Criterios de clasificación dos modelos. Tendencias.
TEMA 3. TENDENCIA NATURALISTA	3.1 Florence Nightingale. 3.2 Fundamentos do modelo. 3.3 Significado do modelo para a enfermería.
TEMA 4. TENDENCIA DE SUPLENCIA/AXUDA	4.1 O modelo de coidados de Virginia Henderson. 4.1.1 Aas necesidades humanas y a súa relación coa enfermería. 4.1.2 Función da enfermería nestes modelos.
TEMA 5.TENDENCIA DE INTERRELACIÓN	5.1 O modelo de Hildegarde Peplau. 5.2 O modelo de Callista Roy. 5.3 O modelo de Martha Rogers.
TEMA 6. TEORÍAS DE ENFERMERÍA	6.1 Modelo de promoción da saúde. Nola J. Pender 6.2 Teoría da diversidade e da universalidade dos coidados culturais. Madeleine Leininger 6.3 Teoría do desenrolo human. R. Rizzo Parse

UNIDADE DIDÁCTICA III.-METODOLOXÍA CIENTÍFICA E A SÚA APLICACIÓN EN ENFERMERÍA. O PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMERIA	TEMA 1. A APLICACIÓN DO MÉTODO CIENTÍFICO EN ENFERMERÍA: O PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMERÍA.TEMA 2. PRIMEIRA ETAPA DEL PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMERÍA: A VALORACIÓN TEMA 3. SEGUNDA ETAPA DO PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMERÍA: IDENTIFICACIÓN DE PROBLEMAS: O DIAGNÓSTICO DE ENFERMERÍA. TEMA 4. TERCEIRA ETAPA DO PROCESO DE ENFERMERÍA: A PLANIFICACIÓN DOS COIDADOS TEMA 5. CUARTA ETAPA DO PROCESO DE ENFERMERÍA: A EJECUCIÓN DO PLAN DE COIDADOS. TEMA 6. QUINTA ETAPA DO PROCESO DE ENFERMERÍA: A AVALIACIÓN
TEMA 1. A APLICACIÓN DO MÉTODO CIENTÍFICO EN ENFERMERÍA: O PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMERÍA.	1.1 O Proceso de Atención de Enfermería: orixe e historia. 1.2 O Proceso como método de solución de problemas. 1.3 Etapas do proceso de Enfermería.
TEMA 2. PRIMEIRA ETAPA DEL PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMERÍA: A VALORACIÓN	2.1 A recolleita e selección de datos. Métodos para a recolleita. Fontes que aportan datos. 2.2 A recolleita de datos a través da entrevista. A entrevista como forma de comunicación e como medio de obtención de datos. 2.3 A recolleita de datos a través da observación. 2.3.1Concepto e fins da observación. 2.4. Valoración segundo ou modelo de V. Henderson 2.5. Valoración segundo vos patróns funcionales de M. Gordon
TEMA 3. SEGUNDA ETAPA DO PROCESO DE ATENCIÓN DE ENFERMERÍA: IDENTIFICACIÓN DE PROBLEMAS: O DIAGNÓSTICO DE ENFERMERÍA.	3.1 Análise dos datos recolleitos. 3.2 Diagnóstico de Enfermería. Concepto. Evolución histórica. 3.3 Sistemas de clasificación dos Diagnósticos de Enfermería 3.3.1 Taxonomía diagnóstica. 3.4 Compoñentes do Diagnóstico de Enfermería: título, definición, características definitorias e factores relacionados. 3.5 Clasificación dos Diagnósticos de Enfermería: reais, potenciais e posibles. 3.6 Formulación correcta do Diagnóstico de Enfermería. 3.7 Problemas Interdependientes. Concepto. Diferenzas entre Diagnóstico de Enfermería e Problema interdependiente
TEMA 4. TERCEIRA ETAPA DO PROCESO DE ENFERMERÍA: A PLANIFICACIÓN DOS COIDADOS.	4.1 Concepto e finalidade. 4.2 Selección de prioridades. 4.3 Establecemento de obxectivos. 4.3.1 Clasificación dos Resultados de Enfermería:NOC 4.4 Determinación de actividades. 4.2.1Clasificación das Intervencions de Enfermería:NIC
TEMA 5. CUARTA ETAPA DO PROCESO DE ENFERMERÍA: A EJECUCIÓN DO PLAN DE COIDADOS.	5.1 A ejecución do planificado. Persoas que interveñen na ejecución do Plan de Coidados. 5.2 Formas de intervención da enfermeira no Plan de Coidados
TEMA 6. QUINTA ETAPA DO PROCESO DE ENFERMERÍA: A AVALIACIÓN	6.1 Concepto de avaliación no Proceso de Enfermería. 6.2 Elementos e aspectos da avaliación. 6.3 Instrumentos de avaliación. Formas de avaliación
UNIDADE DIDÁCTICA IV. COIDADOS BÁSICOS DE ENFERMERÍA	TEMA 1. COIDADOS BÁSICOS PARA A ATENCIÓN DAS NECESIDADES FUNDAMENTÁIS DE SER HUMANO ADAPTADOS AO MODELO DE VIRGINIA HENDERSON. TEMA 2. COIDADOS BÁSICOS PARA A ATENCIÓN DAS NECESIDADES FUNDAMENTÁIS DE SER HUMANO ADAPTADOS AOS PATRÓNS FUCIONAIS DE SAÚDE DE MARGORY GORDONTEMA 3.COIDADOS BÁSICOS NUN ENTORNO MULTICULTURAL

TEMA 1. COIDADOS BÁSICOS PARA A ATENCIÓN DAS NECESIDADES FUNDAMENTÁIS DE SER HUMANO ADAPTADOS AO MODELO DE VIRGINIA HENDERSON.	1.1. Introdución 1.2. Necesidade de osixenación 1.3. Necesidade de nutrición e de hidratación 1.4 Necesidade de eliminación 1.5. Necesidade de moverse e de manter unha boa postura 1.6. Necesidade de descanso e soño 1.7. Necesidade de usar pezas de vestir adecuadas 1.8. Necesidade de termorregulación- 1.9. Necesidade de hixiene e proteción dá pel 1.10. Necesidade de evitar vos perigos 1.11. Necesidade de comunicarse 1.12. Necesidade de vivir segundo as súas crenzas e valores 1.13. Necesidade de traballar e de realizarse 1.14. Necesidade de participar en actividades recreativas 9.15. Necesidade de aprendizaxe
TEMA 2. COIDADOS BÁSICOS PARA A ATENCIÓN DAS NECESIDADES FUNDAMENTÁIS DE SER HUMANO ADAPTADOS AOS PATRÓNS FUCIONAIS DE SAÚDE DE MARGORY GORDON.	2.1. Introdución 2.2. Percepción da saúde- mantemento da saúde 2.3. Nutricional - metabólico 2.4. Eliminación 2.5. Actividade- exercicio 2.6. Sono- descanso 2.7. Cognitivo-perceptual 2.8. Autopercepción- autoconcepto 2.9. Rol- relacións 2.10. Sexualidade- reprodución 2.11. Adaptación- tolerancia ao estrés 2.12. Valores- crenzas
TEMA 3.COIDADOS BÁSICOS NUN ENTORNO MULTICULTURAL	3.1. Saúde e infermedade 3.2. Modelos de saúde 3.3. Enfermaria transcultural 3.4. Competencia cultural 3.5. Valoración cultural 3.6 Aproximación ao paciente inmigrante

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A21 A22	1	0	1
Sesión maxistral	A21 A22 A24 B6 B7 B8 B16	60	50	110
Estudo de casos	A22 A23 A24 A25 A37 B1 B2 B3 B4 B6 B8 B11 B12 B13 B16 C3 C6	35	5	40
Proba mixta	A21 A23 A24 B2 B3 B8 B9	2	55	57
Saídas de campo	A21 B1 B11 C7 C11 C12	1	5	6

Aprendizaxe colaborativa	A21 A22 A23 B3 B5 B8 B10 B13 B14 B15 B16 B18 B19 B20 B22 B24 C4 C8	25	15	40
Traballos tutelados	B1 B2 B3 B4 B8 C11 C12	7	25	32
Lecturas	A21 A22 B6 B7 B8 B16 B20 B21 B24 C7 C10 C11 C12	2	10	12
Atención personalizada		2	0	2
***Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado**				

Metodoloxías	
Metodoloxías	**Descrición**
Actividades iniciais	Actividade para a presentación da materia, horarios e coñecer intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o estudo da Enfermaría
Sesión maxistral	Actividade na que a profesora expoñe de xeito oral e con medios audiovisuais contidos teóricos do programa e a orientación bibliográfica dos mesmos
Estudo de casos	Actividade na que o estudantado, ante un caso concreto, debe ser capaz de valorar as necesidades básicas, analizar os datos, identificar problemas de saúde da persoa, familia e comunidade e planificar os coidados e aplicar coidados para resolvelos ou, se isto non é posible, proporcionar unha morte digna
Proba mixta	Proba escrita con pregunta curta, tipo test e casos.
Saídas de campo	Actividades desenvolvidas nun contexto externo ao contorno académico universitario (monumentos, museo, ruas, etc.) relacionadas co ámbito de estudo da materia. Estas actividades céntranse no desenvolvemento de capacidades relacionadas coa observación directa e sistemática, a recollida de información e posterior presentación na aula
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor.
Lecturas	Lectura de libros e artigos de revistas cientificas para profundizar nos contidos do programa.

Atención personalizada	
Metodoloxías	**Descrición**

Aprendizaxe colaborativa Traballos tutelados Estudo de casos Proba mixta Actividades iniciais Saídas de campo	As actividades iniciais teñen como obxectivo a presentación da materia, horarios e coñecer o concepto que o alumnado trae a preto do que é a Enfermaría A atención personalizada (titorías) ten como finalidade atender as consultas do estudantado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia. Farase de forma individualizada e presencial no despacho da profesora, a través da plataforma Teams ou a través do correo electrónico. A atención relacionada cos traballos tutelados e presentación oral ten como finalidade orientar ao estudantado na realización dos traballos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben de maneira presencial ou da plataforma Teams. Tanto para a atención personalizada como grupal deberase pedir cita previamente.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	**Cualificación**
Aprendizaxe colaborativa	A21 A22 A23 B3 B5 B8 B10 B13 B14 B15 B16 B18 B19 B20 B22 B24 C4 C8	Entrega e defensa de traballos de carácterobligatorio que desenvólvese mediante traballo conxunto dun grupo de estudantes A profesora especificará previamente a data de entrega Puntuará sobre un mínimo de 0 puntos e un máximo de 10 puntos. A puntuación mínima para superar a proba será de 5 puntos.. Valorarase a presentación escrita e oral Escrita: - Extensión e formato ata un máximo de 1 punto - Expesión e ortografía ata un máximo de 2 puntos - Aspectos relevantes ata un máximo de 4 puntos - Conclusións e discusión ata un máximo de 2 puntos - Bibliografía actualizada e adaptada á normativa de Vancouver ata un máximo de 1 punto Oral: - Expresión oral e expresividade ata un máximo de 3 puntos - Contestación correcta ás preguntas , sobre o traballo, realizadas pola profesora ata un máximo de 3 puntos - Recursos didácticos ata un máximo de 2 puntos - Orixinalidade ata un máximo de 1 punto - Adaptación ao tempo ata un máximo de 1 punto. A presentación oral supondrá o 5% da nota total	20
Traballos tutelados	B1 B2 B3 B4 B8 C11 C12	Desenvolvemento dun caso clínico. A profesora especificará, previamente, a data de entrega Puntuarán sobre un mínimo de 0 puntos e un máximo de 10 puntos. A puntuación mínima para superar a proba será de 5 puntos. Estudo de casos - Valoración según las 14 Necesidades Básicas de V. Henderson e/ou Patrons Funcionáis de M. Gordon ate un máximo de 5 puntos - Diagnósticos de enfermaría ata un máximo de 1,5 puntos - Planificación de enfermaría ata un máximo de 3,5	20

Proba mixta	A21 A23 A24 B2 B3 B8 B9	No primeiro cuatrimestre realizarase unha proba de Historia da Enfermería e outra de Modelos de Enfermería. O peso de cada unha delas será o 10% do total da nota. As probas constarán de preguntas curtas e preguntas tipo test, relacionadas con contidos teóricos, lecturas e os traballos tutelados. Para alcanzar a cualificación de 5, na proba tipo test é imprescindible contestar correctamente ao 75% das cuestións. No segundo cuadrimestre realizarase outra proba sobre o Proceso de Atención de Enfermería e Coidados Básicos de Enfermería. A proba constará de: . Preguntas tipo test e preguntas curtas relacionadas cos contidos teóricos, lecturas, estudo de casos e traballos tutelados. O peso desta nota será do 20% de nóta (10% para Coidados Básicos e 10% para o Proceso de Atención de Enfermaría) ? Resolución dun caso ante un problema de saúde-enfermidade. O peso desta parte será o 20 da nota Puntuarán sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10. A puntuación mínima para superar a proba será de 5. Para alcanzar a cualificación de 5, na proba tipo test é imprescindible contestar correctamente ao 75% das cuestións. Para aprobar a asignatura é imprescindible obter unha cualificación mínima de 5 no caso O peso total da devandita proba será do 40% O alumnado que, no exame parcial, non superase a proba de Historia e Modelos de Enfermería, fará a recuperación durante esta proba	60

Observacións avaliación

A asistencia ás clases de pequenos grupos é obrigatoria. Cada falta de asistencia será penalizada con 0,25 puntos ata un total de 2 puntos na aprendizaxe colaborativa ou traballo tutelado.Toda aquela materia que se traballa no aula é materia de exame, independentemente do tipo de matrículaPara aprobar a materia é necesario ter aprobados todos e cada un dos bloques da mesma. As notas das probas superadas na primeira oportunidade conservaranse para a segunda oportunidadeA nota final poderá oscilar 0,50 puntos positivamente ou negativamente segundo sexa a actitude da alumna-o, en clase, ao longo do cursoSegunda oportunidade e matrícula parcial

Estudantado asistente ás clases de grupo: Aos estudantes que teñan suspensa algunos dos apartados da signatura, gardaráselles a nota das partes aprobadas ata a 2º oportunidade. Unha vez aprobados todos os apartados aplicarase o cómputo correspondente. Estudantado co recoñecemento de decación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia: O alumnado con dispensa terá que presentar, a través da plataforma Moodle, os mesmos traballos que o resto do estudantado. Se as saídas de campo ou as presentacións orais non fosen factibles, restaríase da nota o peso correspondente a ditos apartadosAdianto de oportunidade. Esta avaliación constará dunha proba tipo tests, un caso clínico e unha pregunta curta relacionada cos contidos teóricos, lecturas e traballos tutelados durante o curso . A cualificación será o 100% da nota do mesmo (40% test, 40% caso, 20% preguntas)A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información

UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Bibliografía básica	- García Martínez MJ, García Martínez, AC (coord) (2001/04). Híades. Revista de Historia de la Enfermería. Alcalá de Guadaira - Martínez Martin ML, Chamorro Tebollo E (2017). Evolución histórica del cuidado enfermero.. 3ª ed. Barcelona: Elsevier Mosby - Marriner Tomey A, Raille Alligood M (2018). Modelos y Teorías en enfermería. 9ª ed. Barcelona: Elsevier Mosby - Nightingale, F (1996). Notas sobre Enfermería . Barcelona: Masson- Salvat - Spector R.E, Muñoz M.J (2003). La cultura de la salud. Madrid: Pearson Educación - Alfaro, R (2013). Aplicación del proceso enfermero. Fomentar el cuidado en colaboración. Barcelona: Masson - Bulechek G.,Butcher H, Dochterman J, Wagner CH (2019). Clasificación de las Intervenciones de Enfermería (NIC). 7ª Barcelona: Elsevier - Luis;Rodrigo M.T. (2014). Los diagnósticos enfermeros. Revisión crítica y guía práctica. 9ª ed. Barcelona: Elsevier - Moorhead S, Johnson M, Maas M, Swanson E (2018). Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC). 6ª ed. Barcelona:Elsevier - NANDA Internacional (2021). Diagnósticos enfermeros: Definiciones y Clasificación 2021-2023. 12ª ed. Barcelona: Elsevier - Kozier B., Erb G (2013). Fundamentos de Enfermería. Conceptos, proceso y práctica. 9ª ed. barcelona:Elsevier - Potter, Perry & Stocker (2019). Fundamentos de enfermería. Barcelona: Elsevier - Germán Bes C, Martínez Santos Y, Mas Espejo M (2020). Las primeras enfermeras laicas españolas. Aurora Mas y los orígenes de una profesión en el S XX. Zaragoza:Servicio de publicaciones. Universidad de Zaragoza - Carlos M. Fernández (1995). Antiguos Hospitales. A Coruña: Galaxia - González Guitián C. Galdo Fernández F. (1996). La Coruña en la historia de la viruela. A Coruña: Galaxia - López Mariño, A. (2022). Isabel Zendal. La madre de todas las vacunas. Santiago de Compostela: Teófilo Edicións - Moreno Preciado, M (2021). Transculturalidad, género y salud. Barcelona: Elsevier - (). .

Bibliografía complementaria	- Adam, E. (1982). Hacia dónde va la Enfermería. Madrid: Interamericana - Collière MF (1983). Promover la vida. De la práctica de las mujeres cuidadoras a los cuidados de enfermería. Madrid: interamericana McGraw-Hill - Domínguez Alcón, C (1986). Los cuidados y la profesión enfermera en España. Madrid: Pirámide - Donahue, P (1988). Historia de la enfermería. Barcelona: Doyma - Eseverri Chaverri, C (1995). Historia de la Enfermería española e Hispanoamericana. Madrid: Universitas - Hernández Conesa, J (1996). Historia de la enfermería. Un análisis histórico de los cuidados de enfermería.. Madrid: interamericana McGraw-Hill - Hernández Martín, F (1996). Historia de la Enfermería en España. Desde la antigüedad hasta nuestros días.. Madrid: Síntesis - Henderson, V (1984). La naturaleza de la Enfermería. Madrid: Interamericana - Valls Llobet, C (2020). Mujeres invisibles para la medicina. 3ª ed. Madrid: Capitán Swing; 2020 - Poletti, R (1980). Cuidados de Enfermería. Tendencias y conceptos actuales. Barcelona: Rol - Carpenito, L.J. (2017). Manual de diagnósticos de enfermería. barcelona: Wllkers Kluwer - Kozier B., Erb G (2004). Técnicas de Enfermería Clínica. Madrid: McGraw-Hill Interamericana - Riopelle, L.; Grondin, L. Phaneuf (1993). Un proceso centrado en las necesidades de la persona. Madrid: Interamericana - (). Cuiden. - (). Cultura de cuidados. - (). Enfermería Clínica. - (). Metas de Enfermería. - (). Index de enfermería. - (). Rol de enfermería. Recursos electrónicos:Bibliteca Virtual en Saludhttp://bvs.isciii.es/E/index.phpCentro colaborador español del Instituto Joanna Briggshttp://es.jbiconnect.org/Guía Saludhttp://www.guiasalud.es/home.aspUniversidade de A Coruña. Biblitecahttp://www.udc.es/biblioteca/galego/index.htmCuidenhttp://www.index-f.comCuidatgehttp://teledoc.urv.es/cuidatge/Medlinehttp://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMedScielo Españahttp://wwwscielo.isciii.es/scielo.php

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Anatomía/661G01001 Fisioloxía/661G01105
Materias que continúan o temario
Observacións

Esta materia ten en conta as recomendacións de SOSTENIBILIDADE MEDIO AMBIENTE, PERSOA E IGUALDADE DE XENERO E CULTURA- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia, realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos.NO CASO DE QUE A ENTREGA dos traballos, fose en papel:- Non se empregarán plásticos- Realizaranse impresións a dobre cara- Empregarase preferentemente papel reciclado- Evitarase a impresión de borradores. - Na realización dos traballos tutelados, o plaxio e a utilización de material non orixinal, incluido aquel obtido a través de Internet, sen indicación expresa da sua procedencia e, se é o caso, o permiso do seu autor/a, poderá ser considerada causa de cualificación de suspenso na actividade. - Teranse en conta os principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais. - Atendendo ás distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria, nesta materia terase en conta a perspectiva de xénero velando pola non utilización dunha linguaxe sexista na aula, nos documentos desenvolvidos na materia e nas actividades clínicas realizadas co alumnado. - Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas dentro da aula ou no contexto clínico, influíndo na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. - Prestará especial atención en detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas. - Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso idóneo, igualitario e proveitoso á vida universitaria.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías